

**Fortegnelse over fremmed historisk Litteratur
vedrørende Danmarks Historie**

for

Aaret 1881.

Ved W. Møllerup.

I. Tidsskrifter og Samlinger.

Jahresberichte der Geschichtswissenschaft im Auftrage der histor. Gesellsch. zu Berlin herausg. von *F. Abraham*, *J. Hermann*, *Edm. Meyer*. I—II Jahrg. 1878—79. Berlin 1880—81.

Oversigterne over Danmarks og Norges historiske Litteratur forfattede af H. Schjøth i Christiania og findes Jahrg. 1878. S. 382—392, 592—98; Jahrg. 1879. II. 320—32, III. 223—232.

Monumenta Germaniæ historica. Scriptorum Tomus XIII. Hannoverae. 832 S. Fol.

Ex annalibus Anglorum antiquis, edidit R. Pauli. S. 92—160. Indeholder talrige Oplysninger til dansk Historie.

F. G. v. Bunge. Liv-, Est- u. Curländische Urkunden-Regesten bis zum Jahre 1300. Leipzig. X + 118 S. 4°.

Er et afsluttende Supplement til Bunges store Diplomværk.

Pommersches Urkundenbuch. Bearb. und herausg. von *Rodgero Prüners*. II. Band. 1. Abtheil. 1254—1278. Stettin. 387 S. 4°.

Følgende Nummere angaa Danmark: Nr. 622 (1256), 664 (1259), 712 (1261—64), 713 (1261—1264), 745 (1263), 1035 (1276), 1053 (1277), 1054 (1277), 1079 (1277), 1092 (1278).

Konstantin Höhlbaum. Hansisches Urkundenbuch. Band III. I. Abtheil. Halle a. S. 160 S. 4°.

Behandler Tidsrummet 1343—1357.

Svenskt Diplomatarium från och med år 1401, utgifvet af Riks-Archivet genom *Carl Silfverstolpe*. 2. Delen. 2. Häftet. Sthlm. S. 241—456. 4°.

Omfatter Aarene 1410 og 1411.

Liv-, Est- und Curländisches Urkundenbuch. Begründet von F. G. v. Bunge, fortgesetzt von H. Hildebrand. 7. Band. Riga. XXXII + 608 S. 4°.

Se ovenfor S. 745—51.

Hanserecesse von 1431—1476. Bearbeitet von Goswin frhr. von der Ropp. 3. Band. Leipzig. XII + 608 S. 4°.

Omfatter Aarene 1443—1451.

Acten der Ständetage Ost- und Westpreussens. Herausg. von M. Toeppen. Band III. Lief. I. Leipzig. 400 S.

Omfatter Tidsrummet 1447—1452.

Hanserecesse von 1477—1530. Bearbeitet von D. Schäfer. 1. Band. Leipzig. XV + 598 S. 4°.

Omfatter Aarene 1477—1485.

(Klemming.) Sverige till fremmande magter. I. 1483—1658. Kongl. Bibliotekets Handlingar. 3. Sthlm. 171 S.

Indeholder det svenske kongelige Bibliotheks Samling af samtidige Skrifter og Broschurer angaaende Sverigs Forhold til fremmede Magter, ordnede kronologisk.

Boysen. Urkunden, die Geschichte Ditmarschens betreffend. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesch. XI. S. 25—68.

Breve fra det 16de og 17de Aarhundrede, hvorefter flere berøre dansk Historie. Udgiveren har vedføjet indledende Bemærkninger til hvert Brev.

E. Tegnér. Kongl. Bibliotekets samling af Svenska Brefvexlingar. Kongl. Bibliotekets Handlingar. 2. Sthlm. 1880. 128 S.

Omfatter Tiden fra 1545 til c. 1850.

M. E. Poulet. Correspondence du Cardinal de Granvelle. 1565—1586. Tom. 2. Bruxelles 1880. XVI + 719 S. 4°. (Collection de documents inédits relatifs à l'histoire de Belgique.)

Dette Bind gaar fra $\frac{1}{10}$ 1566 til $\frac{1}{10}$ 1567. Foruden nogle Oplysninger om Forholdet til det lothringske Fyrstehus findes S. 494—95 en Bemærkning angaaende Christian II.s Trosbekjendelse.

Peter Himmelreichs und Michael Friedwald's des Löwentödtters Elbingisch-Preussische Geschichte. Herausg. von M. Toeppen. Leipzig. 434 S. Die preussischen Geschichtsschreiber des XVI u. XVII Jahrh. IV. 2. Abth.

S. 353, 393 og 404 findes tre Breve af 1572 og 1585 vexlede mellem Kongen af Polen og Frederik II.

Sveriges Ridderskaps och Adels Riksdags-Protokoll. 7. Delen. 1660. Förra riksdagen. Sthlm. 242 S.

Sveriges Ridderskaps och Adels Riksdags-Protokoll från och med år 1719. 6. Delen. 1. Häftet. 1731. Sthlm. 561 S.

Politische Correspondenz *Friedrichs des Grossen*. 6. Band. 1748—49. 608 S. — 7. Band. 1749—50. 434 S. Berlin.

Vi behøve ikke paany at henlede Opmærksomheden paa denne fortrinligt udgivne og for alle evropæiske Staters Udenrigspolitik indholdsrige Samling. De to foreliggende Bind vedrøre Aarene 1748—50.

B. von Schinkel. Minnen ur Sveriges nyare Historia. Bihang, utgivet af *S. J. Boëthius*. I—II. Upsala 1880—81. 394 S. og 396 S.

Indeholder en Samling af diplomatiske Aktstykker i svensk Oversættelse fra Tidsrummet 1770—1811.

Klemming. Ur en antecknares samlingar. 1—3. Hefte. 128 S. (Uden Sted eller Aar.)

S. 33—43 findes en Regning fra Islænderen Jon Eggert over Priserne paa de Boger, som han paa det svenske Antikvitetskollegiums Vegne — imod den danske Regerings Forbud — indkjøbte paa Island Aarene 1682—1683. Han blev holdt i Fængsel i 3 Aar af den danske Regering.

Wilhelm Mantels. Beiträge zur Lübsch-Hansischen Geschichte. Jena. XXXI + 391 S.

Indeholder: 1. Lübeck als Hüterin des Land- und Seefriedens im 13. Jahrhundert. 2. Ueber die beiden ältesten Lübeckischen Bürgermatrikeln. 3. Herr Thidemann von Güstrow, Bürgermeister der Stadt Lübeck. 4. Lübeck und Marquard von Westensee. 5. Johann Wittenberg, Brun Warendorp und Tidemann Steen. 6. Der im Jahre 1367 zu Kölln beschlossene zweite hanseatische Pfundzoll. 7. Kaiser Karls IV. Hoflager in Lübeck. 8. Die Reliquien der Rathskapelle zu St. Gertrud in Lübeck. 9. Aus dem Memorialbuche des Lübecker Krämers Hinrich Dunkelgud. 10. Hermann Bonnus, Lübecks erster Rector und Superintendent, als lübscher Chronist. — Smlgn Anmeldelse af Fr. Krarup i Hist. Tidsskrift, 5 Række, 2. S. 718—22

Mittheilungen des Vereins für Hamburgische Geschichte. Herausg. von *Karl Koppmann*. 1—4. Jahrgang. Hamburg 1878—81.

Af Indholdet af de første 4 Aargange, som væsentlig bestaa af Notitser og mindre Afhandlinger, kan anføres: Koppmann. Aus dem Registrum König Christian I. I. 15. 20. — Hille. Tratziger-Handschrift. I. 71 (Om Christan III.s Hylding i Hamburg 1538). — Om Störtebeker findes Oplysninger I. 75. 89. 136. III. 128. IV. 134. 152. 153. — Koppmann. Zur Gesch. Heinrichs des Eisernen. I. 94. — Koppmann. Handel der Hansestädte nach Bergen. II. 28. — Lieboldt. Die Zerstörung Altonas 1713. II. 82. — A. Wohlwill. Die Occupation Hamburgs durch die Dänen im Jahre 1801. II. 97. — Koppmann. Der Feldzug der Schweden nach Holstein im Jahre 1700. II. 153. — J. Lieboldt. Dr. Lüder Reventlow. III. 24. — Koppmann. Die angebliche Schlacht bei Eppendorf. III. 34. (Slag mellem Normannerne

og Sachserne $\frac{3}{2}$ 880.) — Koppmann. Tycho de Brahe's Bildsäule. III. 40. — Heinemann. Die Niederlage der Sachsen durch die Normannen 880. III. 58. — A. Hach. Hamburg im Jahre 1590. Bericht Michael Franks. IV. 20. (Indeholder bl. A.: Von der Königin aus Dänemark Einzug in Hamburg 1590.)¹⁾

Eighth report of the royal commission on historical manuscripts. Pars I—II. London. Fol.

Af Indholdet bemærkes: I. S. 258—59: Memorial fra C. de Lente, extraord. Gesandt fra Kongen af Danmark, angaaende Handelsforhold af $\frac{24}{5}$ 1684, og det engelske Svar af $\frac{30}{7}$ 84. — S. 584. Oplysninger om: Letters and despatches af Joseph Avery, envoy from Charles I. to Denmark, Sweden and Saxony 1631—40. — Smstds. en interessant Notits om et Rubinhalsbaand, som den engelske Regering havde tilsendt Christian IV. 1627 som Pant for de lovede Subsidier. — S. 366. En genealogisk Tavle over Jarlerne af Chester fra Elisabeths Tid, i hvilken det hedder, at Hugh Lord Mortimer havde Overanserselen i det Slag, hvori Wilhelm Erobreren overvandt Edgar Atheling og Kongen af Danmarks Søn «Swane» i hans Regerings tredje Aar. — S. 52 findes et Brev fra Dronning Anna af England af $\frac{13}{11}$ 1705 angaaende et projekteret Ægteskab mellem Kongen af Preussen og en Prinsesse af Danmark. — II. S. 68 ff. findes en Brevsamling, som indeholder talrige Uddrag af Breve vedrørende den store nordiske Krig. — II. S. 102 et Brev, hvori omtales Kong Christian IV.s Rustninger 1642—43.

Meddelanden från Svenska Riks-Archivet, utgifna af R. M. Bonwallius. V. Sthlm. 130 S.

Af Indholdet fremhæves: Register öfver Rådslag i Konung Johan III.s tid, af V. Ekström och E. W. Bergmann. S. 98—130.

Historisk Tidsskrift, udg. af den norske historiske Forening.

2. Række. 3. Bind 2—3. Hefte. S. 145—393.

Indeholder foruden de særskilt nævnte Afhandlinger: L. Daae. Utrykte Optegnelser om Thelemarken. S. 145—205. — G. Storm. Om Gravstenen fra Fjære og en Sidegren af det norske Kongehus i 14de Aarh. S. 206—221. — L. Daae. Nogle Smaabidrag til det bergenske Contours Historie. S. 246—266. — J. E. Sars. Til Oplysning om Folkemængdens Bevægelse i Norge fra det 13de til det 14de Aarhundrede. S. 281—387. — Smaastykker. S. 267—280 og 388—93. 9. En Visdomsbog fra det 16de Aarhundrede. 10. Et lidet Bidrag til Hr. Petter Dass's Biographi. 11. Et Bidrag til den norske Lægestands Historie. 12. Et mislykket norsk Udvandringsforsøg.

II. Afhandlinger.

I. Undset. Jernalderens begyndelse i Nord-Europa. (En studie i sammenlignende forhistorisk arkæologi. 464 S. Christiania.

¹⁾ Uddrag af samme Reisebeskrivelse fra Aar 1590 findes i Baltische Studien. XXX. 57—100 og i Zeitschr. d. Vereins f. Lübeck. Gesch. IV. 124 ff. Haandskriftet findes i Zittau, og Rejsebeskriveren har ogsaa besøgt Danmark.

Hällristningar från Bohuslän, tecknade och utgifna af *L. Baltzer*. Med förord af *Viktor Rydberg*. 1. Häftet. Göteborg. Fol.

I et Forord omtaler *V. Rydberg* de hidtil i Sverig fremkomne Arbejder om Hällristninger, men synes ikke at kjende den dansk-arkæologiske Litteratur om samme Gjenstand.

Der Fund im Dejbjerger Moor. Das Ausland, redig. von *Fr. v. Hellwald*. 54. Jhrg. Nr. 35.

H. Handelsmann. Ein Riesenbett bei Broacker (Kreis Sonderburg). Gesamtverein d. deutschen Geschichts- u. Alterthums-Vereine in Darmstadt. Correspondenzblatt etc. Jhrg. 1881. Nr. 4—5.

H. Handelsmann. Funde auf Sylt. Smstds. Nr. 6.

Joseph Anderson. Notes on the contents of two viking graves in Islay, with notices of the burial customs of the norse seakings, as recorded in the sagas and illustrated by their grave-mounds in Norway and in Scotland. Proceedings of the society of antiquaries of Scotland. New Series. Vol. II. S. 51—94.

A. Grienberger. Das Museum für nordische Alterthümer in Kopenhagen und dessen Bedeutung für die Prähistorie Nord- und Mittel-Europas. Zeitschr. f. das Realschulwesen. 6. Jhrg. 6—8. Heft.

Sophus Bugge. Studier over de nordiske Gude- og Heltesagns Oprindelse. 1. Række. 1—2. Hefte. Christiania. 288 S.

V. Rydberg. Sibyllinerna och Völuspå. I—II. Nordisk Tidsskrift för Vetenskap, Konst och Industri. 1881. S. 1—29, 113—162.

S. Bugge. Nogle Bemærkninger om Sibyllinerne og Völuspå. Smstds. S. 163—172.

V. Rydberg. Astrologien och Merlin. I—II. Smstds. S. 377—409, 447—480.

R. B. Anderson. Die Zerstörung der germanischen Mythologie durch Bang und Bugge. Daheim. Hrsg. von *R. König* u. *Th. H. Pantenius*. 17. Jhrg. Nr. 16.

A. Chr. Bang. Om Midgardsormens Prototyper. Norsk historisk Tidsskrift. 2. Række. 3. Bind. S. 222—232.

H. Handelsmann. Ueber Denkmäler und Oertlichkeiten, an welche sich die Sage von Nerthus-Dienst anknüpft. Kiel 1880. 4°.

Smlgn. Anmeldelsen af A. L. J. Michelsen, Von vorchristlichen Culturstätten in unserer Heimath, i Hist. Tidsskr. 5. R., I., S. 574—591.

M. F. Lundgren. Spår af hednisk tro och kult i fornsvenska personnamn. Upsala 1880. VI + 58 S.

E. Beauvois. Les sorcières de Macbeth et leurs congénères chez les Scandinaves.

Smlgn. Revue Critique 1881. No. 51.

Richard Heinzel. Beschreibung der isländischen Saga. Wien 1880. 204 S. Sitzungsberichte der philos.-histor. Classe der Wiener Akademie 1880. S. 105—308.

G. Schalk. Nordisch-germanische Götter- u. Heldensagen. Oldenburg. 198 S.

Volsunga- und Ragnars-Saga nebst der Gesch. von Nornagest. Uebersetzt von *F. H. v. d. Hagen.* 2. Aufl. Völlig umgearb. von *Anton Edzardi.* Stuttgart 1880. LXXX + 438 S.

Die Saga von den Volsungen und Niebelungen. Aus der alt-nordischen Volsunga-Saga frei übertragen von *Anton Edzardi.* Stuttgart. XVI + 123 S.

En vidtløftig Recension over disse 2 Bøger i Literar. Centralblatt 1881. S. 1145—47.

E. Pagé. Ueber zwei prosaische Darstellungen der Niebelungensage in der nord. Literatur. 23 S. Chemnitz. 4°. (Programm.)

Hattatal *Snorra Sturlusonar.* Herausg. von *Th. Möbius.* II. (Gedicht und Commentar.) Halle a. S. 138 S.

E. Sievers. Die faeröische Sigmundsríma. Beiträge z. Gesch. d. deutschen Sprache und Literatur. 8. Band. 1. Heft.

K. Maurer. Ueber die norwegisch-isländischen gagnafrøstur. Sitzungsberichte d. philosoph.-philol. und histor. Classe der k. bayer. Akademie d. Wissensch. zu München. Jhrg. 1881. 2. Band. S. 225—268.

Sveriges Historia från äldsta tid till våra dagar, författad af *Oscar Montelius, Hans Hildebrand, Oscar Alin, Martin Weibull, Rudolf Tengberg* och *John Hellstenius.* 4. Delen. 4. 6. 9—10. Häftet. 6. Delen. 1—6. Häftet. Sthlm.

Med de udkomne Hefter er Værket sluttet.

J. Steenstrup. Études préliminaires pour servir à l'histoire

des Normands et de leurs invasions. Extrait du Bulletin de la société des antiquaires de Normandie. Paris.

Ch. Haliday. The scandinavian kingdom of Dublin. Edited by John Prendergast. Dublin. 300 S.

Bogen indeholder en Skildring af Kjøbmanden og Forf. Ch. Haliday og hans Studier, dernæst i 3 Bøger dennes Undersøgelse over de skandinaviske Riger i Dublin og deres Forbindelser med Naborigerne, over skandinaviske Antikviteter i Dublin, samt endelig topografiske Studier over Dublin.

W. Berblinger. Gerhard der Grosze und seine Residenz Rendsburg. Rendsburg. 50 S. 4°.

Smlgn. en Anmeldelse af P. Hasse i Göttingische gelehrte Anzeigen 1881. S. 1153—56.

W. Preger. Beiträge und Erörterungen zur Geschichte des Deutschen Reichs in den Jahren 1330—34. Abhandl. d. histor. Classe d. königl. bayer. Akademie d. Wissenschaften. 15. Band. 2. Abth. S. 1—82.

I Bilagene findes S. 68 et Brev af 16 Juni 1332 fra Pave Johan angaaende Striden om Valget af Hellembert til Bisp i Slesvig, og S. 74 en Skrivelse fra Kong Christoffer II af Danmark til Kardinalkollegiet angaaende Striden mellem Paven og Kejser Ludvig. Om Datoen jvfr. S. 14 Anm. 1.

A. L. Faye. Den sorte Død i det 14de Aarhundrede. Foredrag holdt i det medicinske Selskab i Kristiania. Kristiania 1880. 119 + 4 S.

K. Koppmann. Die Einnahme Kopenhagens durch die Hansestädte, 1368 Juni 16. Festgabe für Prof. W. Crecelius. S. 198—204.

En Beretning fra en Raadsherre i Thorn, som deltog i Stædernes Angreb paa Kjøbenhavn 1368.

Ad. Daehne. Der Kampf um Schleswig von 1405—1435. 42 S. Berlin. (Promotionsskrift.)

En lidet tilfredsstillende Sammenstilling af Begivenhederne i Striden om Slesvig under Erik af Pommern.

C. Bullo. Il viaggio di M. Piero Querini e le relazioni della republica Veneta colla Svezia. Venezia. 103 S.

Indeholder foruden en Fremstilling af Venedigs og Sverigs Forbindelser med hinanden tillige et Aftryk af Pietro Querinis Rejse i Norge og Sverig 1431—32, som afviger fra den i Battista Ramusio, Raccolte degli navigationi et viaggi II. 199—211 trykte Beretning. Smlgn. Svensk histor. Tidskrift. I. S. CIX—CXI.

P. Hasse. Aktenstücke zur Geshichte der Jahre 1440 und 1443. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesch. XI. S. 151—163.

Indeholder: 1. Bericht über die Verhandlungen zu Kolding. 1440. April 24. 2. Entwurf der Belehnung Herzog Adolfs mit dem Herzogthum Schleswig. 3. Entwurf zu zwei Geleitsbriefen König Christof's für die Hansestädte und König Erich.

L. Daae. Didrik Pining. Norsk historisk Tidsskrift. 2. Række. 3. Bind. S. 233—45.

Didrik Pining var, efter Forf., en norsk Adelsmand, der af Christiørn I. var forlenet med Island og i en lang Aarrække drev Søroveri mod Hanseaterne og Engländerne.

Bidrag till den katolska hierarkiens historia i Sverige 1463—1515. Historiska Handlingar. VIII. No. 1. 72 S.

23 hidtil utrykte Breve, som alle have stor Interesse for Unionshistorien, meddelte af C. G. Styffe.

E. Bodemann. Beiträge zur Geschichte der Stadt Lüneburg im 15. und 16. Jahrhundert. Zeitschr. d. histor. Vereins für Niedersachsen. Jahrgang 1881. S. 100—134.

Indeholder bl. A.: „Vorramyng, also de konyng van Dennemarchen vnde vele andere heren etc. eynen dach hyr tho Lüneborgh gelecht hadden am dage Conceptionis Marie anno Domini 1487 vnde doch vorbleff.“

G. Schanz. Englische Handelspolitik gegen Ende des Mittelalters. I—II. Leipzig. XIX + 684 S., XIII + 672 S.

Det er særlig Handelsforholdene under Henrik VII's og VIII's Regering, som Forf. efter majsommelige Kildestudier har gjort til Gjenstand for sine Undersøgelser. 1ste Bind indeholder Bearbejdelsen, 2det Bind Aktstykker. I I. 4de Capitel, S. 247—67 fremstilles Englands Handelsforhold til de skandinaviske Riger; i det 3dje Capitel Forholdet til Hansaen. I II. 485—92 findes flere utrykte Breve fra 1532, 1535, 1552 angaaende Handelsberøringer med Danmark.

K. E. H. Krause. Zur Ditmarschenschlacht von 1500. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesch. XI. S. 1—25.

Indeholder et samtidigt latinsk Digt om Ditmarskerslaget, hvis Forfatter er Dr. Hinricus Boger i Rostock. — Smlgn. smstds. S. 364 f. en af G. v. Buchwald meddelt Liste over de i Slaget ved Hemmingstedt faldne.

Robert Schmidt. Die ehemalige Stiftskirche der regulirten Chorherrn Augustiner-Ordens zu Bordesholm. Darmstadt. 10 S. Fol.

Heri findes bl. A. Afbildning af det Gravmæle, som Hertug Frederik (senere Frederik I.) i Aaret 1514 lod sætte over sig selv og sin afdøde første Gemalinde Anna af Brandenburg, med Portrætstatuer af begge. Tillige Fotografi af Hans Brüggemanns Altertavle smstds.

Geffcken. Lübeck in der Mitte des 16ten Jahrhunderts. 2. Aufl. Lübeck. 53 S.

C. Silfverstolpe. Om Jöran Persson och konungens nämnd. Svensk historisk Tidsskrift. I. S. 303—396.

Forf. giver en fyldig og interessant Skildring af Jöran Perssons Liv og af hans Character. Afhandlingen faar foreget Interesse derved, at Forf. særlig bygger sin Fremstilling paa en Kilde, som vel ofte er bleven benyttet, men aldrig saa udtømmende som i foreliggende Skrift, den Dombog, som blev ført i den af Kong Erik oprettede Domstol „Konungs Nämnd“. Den endnu bevarede Protokol begynder med Aaret 1562, og iblandt de talrige Sager, som ere blevne indførte heri, have mange ogsaa Interesse for dansk Historie. S. 326 f. findes en af Jöran Persson paa Kongens Vegne rejst Klage af 9/7 1563 angaaende Inddragelsen af det saakaldte „Jutegods“, o: den dansk-norske Adels Gods i Sverig, som Kongen paa Grund af Krigen med Danmark vilde have lagt Beslag paa. S. 350 ff. findes fremstillet Rettergangssagen imod Knut Soop, som anklagedes for ikke at have i rette Tid kommet Claude Collart til Hjælp i Norge. Endnu skulle vi kun fremhæve den S. 324 f. fremstillede Anklage mod Jakob Brockenhus, som af Nämnden dømtes til at anses for en „æreløs, ordløs og utro Mand“.

J. Lieboldt. Der Streit über die Jurisdiktion im Schauenburgischen Hofe zu Hamburg. Zeitschrift des Vereins f. hamburg. Gesch. Neue Folge. 4. Band. 2—3. Heft. S. 401—420.

Forfatteren har samlet en Del Oplysninger om den Strid angaaende Jurisdiktion over det saakaldte Schauenburgske Gods i Hamburg, som i det 17de og 18de Aarhundrede førtes mellem Raadet i nævnte Stad og Kongerne af Danmark, indtil disse sidste endelig ved Gottorpförliget 27 Maj 1768 gav Afkald paa alle Fordringer.

M. G. Schybergson. Sveriges och Hollands diplomatiska förbindelser 1621—1630, belysta genom aktstycken ur svenska riksarkivet. Helsingfors. C + 530 S.

Er et Aftryk af Finska Vetenskaps societetens Bidrag. Hefte 36. Jvfr. ovfr. S. 550 ff.

Fr. Mares. Die maritime Politik der Habsburger in d. Jahren 1625—28. II. Institut für österreichische Geschichtsforschung. Mittheilungen. II. Bd. 1. Heft. Innsbruck.

Franz W. v. Ditsfurth. Die historisch-politischen Volkslieder des dreissigjährigen Krieges. Herausg. von K. Bartsch. Heidelberg. 355 S.

Om Slaget ved Lutter am Barenberg handle Viserne No. 39—40. Smlgn. ogsaa No. 43—47 og S. 148, 325 f.

Riksrådet *Gabriel Gustafsson Oxenstiernas* berättelse om mötet mellan k. Gustaf II Adolf och K. Kristian IV i prestgården Ulfsbäck i Markaryds socken i Småland Februari 1629. Historiska Handlingar. VIII. No. 4. 17 S.

J. Mankell. Om Gustaf II. Adolfs politik. Sthlm. 4 + 234 S.

G. Droysen. Holes Einfeld in Sachsen im Jahre 1633. Neues Archiv f. sächsische Gesch. u. Alterthumskunde. I. 14—65, 129—184.

Strebitzki. Das Tagebuch des Franzosen Charles Ogier. Ein Beitrag zur Kulturgesch. des nördlichen Europas im 17 Jahrh. Altpreussische Monatsschrift. 16. Band. S. 385—420.

A. Cronholm. Trettioåriga kriget och underhandlingarna i Tyskland från Gustaf II. Adolfs död till Westfaliska fredsslutet. 2. delens förra afd. Kap. I—IX. Sthlm. 1880. 282 S.
Den afdøde Forfatter naaede ikke at fuldende sit Værk.

F. F. Carlson. Bref upplysande svenska historien. Svenskt historisk Tidsskrift. I. S. 203—207.

Indeholder Breve vekslede mellem Carl X Gustaf og Carl Gustaf Wrangel angaaende den svenske Hærs Overgang over Belterne 1658.

Gilbert Goudie. Notice of a charter of confirmation by king Frederick the third of Denmark and Norway (1662) and other documents in the Norse language relating to Shetland. Proceedings of the society of antiquaries of Scotland. New Series. Vol. II. S. 13—45.

Frederik den Tredjes Stadfæstelse af 28/8 1662 paa et Brev, udstedt af to Borgere i Kjøbenhavn, hvori de pantsatte det Apostelkirken i Bergen tilhørende Gods paa Shetlandøerne til Lorentz Medelton. Desuden findes en Del norske Breve fra Midten af det 16de Aarh.

R. Goecke. Nachtrag zu dem Aufsatz: „Brandenburgisch-Dänische Beziehungen etc.“. Zeitschrift für Preussische Gesch. u. Landeskunde. XVII. S. 621—625.

Forf. har havt Lejlighed til at gjenemgaa Statsraadsprotokollerne i det danske Gehejmearchiv for Aaret 1679, og finder heri nye Vidnesbyrd for sin i samme Tidsskrift XVI. S. 145—175 udtalte Anskuelse, at saavel Danmark som Brandenburg 1679 gjorde Forsøg paa at faa sluttet en Separatfred med Frankrig.

F. F. Carlson. Carl XII:s första regeringsår. Svenskt historisk Tidsskrift. I. S. 9—52.

Joh. W. Kjellberg. Försök till en teckning af rådets ställning och verksamhet 1700—1709. I. 1700—1701. Akademisk Afhandling. Lund. 97 S.

O. v. Schimpff. Heinrich Friedrich Graf von Friesen, kön. polnisk und kurfürstlich sächsischer Geheimer Kabinet-Minister und General der Infanterie. Neues Archiv f. Sächsische Geschichte. II. S. 129—179.

Grev Friesen blev i Begyndelsen af 1715 sendt af Kurfyrsten af Sachsen som overordentlig Gesandt til Kjøbenhavn. S. 139—150 findes en Beretning om denne Sendelse efter Friesens egen Relation. Interessante personalhistoriske Notiser, Karakteristik af Kongen og de ledende Mænd ved Hoffet.

D. A. Korssakow. Kejserinde Annas Thronbestigelse. (Russisk.) Kasan 1880. IV + XLIII + 303 + 88 + VI S.

Skriftet, som er forfattet paa Russisk, har flere Bilag med hidtil utrykte Dokumenter. Bilag III. indeholder den danske Gesandts Depescher fra Aaret 1730 in extenso og ere af stor Interesse. Han modarbejdede Peter d. Stores Datter Elisabeths og Hertug Peter af Holstens Kandidatur, og roser sig af at have i særlig Grad medvirket til Kejserinde Annas Valg. Smlgn. ogsaa A. Brückner. Die Thronbesteigung der Kaiserin Anna im Jahre 1730. Russische Revue. 11. Jhrg. I. S. 1—42.

Joh. Gust. Droysen. Geschichte der preussischen Politik. 5. Theil. Friedrich der Grosse. 3. Band. Leipzig. 410 S.

Dette Bind behandler Aarene 1746—48. S. 341 ff. findes en Fremstilling af Forholdet til Danmark, særlig af Frederik 2.s Alliancetilbud.

Droysen. Projekt zu einer preussischen Flotte 1751. Königl. preuss. Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Monatsbericht etc. Decbr. 1880 und Januar 1881.

C. Sprinchorn. Ett bidrag till den väpnade neutralitetens historia i Norden. Svenskt historisk Tidskrift. I. S. 247—73.

En Fremstilling af Forhandlingerne mellem Danmark, Sverige og Rusland om Indgaaelsen af en væbnet Neutralitet i Anledning af Englands Overgreb under den engelsk-franske Kolonialkrig 1755—63. De førte til Oprettelsen af den saakaldte Union maritime af 1756 mellem Danmark og Sverige, som 1759 tiltraadtes af Rusland.

Aperçu des transactions politiques du Cabinet de Russie. Collection de documents relatifs à l'histoire de l'empire de Russie. XXXI. 197—416. St. Petersburg.

Indeholder Oversigter over de vigtigste Begivenheder i Ruslands Historie fra 1766—1815.

C. T. Odhner. Gustaf III:s besök i Köpenhamn 1787 och förslag till ett skandinaviskt förbund. Svenskt historisk Tidskrift. I. S. 161—194 og S. 296—302.

E. Tegnér. Folkväpningen i Sverige 1788. Anteckningar ur Gustaf III:s och G. M. Armfeldts efterlemnade papper. Svenskt historisk Tidskrift. I. S. 213—46.

En Skildring af den Bevægelse, som greb det svenske Folk, da Danmark 1788 i Henhold til Forbundet med Rusland af 1773 angreb Sverige fra den norske Grænse.

Arvid Ahnfeldt. Ur svenska hofvets och aristokratiens lif. III—IV. Sthlm. 300 og 263 S.

Adolf Wohlwill. Hamburgische Beiträge zur Geschichte der Jahre 1798 und 1799. Zeitschrift d. Vereins für hamburg. Geschichte. Neue Folge. 2—3. Heft. S. 345—386.

Handler om de Forholdsregler, som fra de nordiske Magters Side — hvoriblandt ogsaa Danmark — bleve gjorte for at afværge de Projekter, som man i de ovennævnte Aar fra fransk-hollandsk Side tilsigtede mod de tyske Nordsøkyster.

Const. Flood. I Krigsaarene. Optegnelser. 185 S. Chrania.

Yngvar Nielsen. Bidrag til Norges Historie i 1814. Afhandling og Aktstykker. Udgivet af den norske historiske Forening. 1. Bind 1—2. Hefte. Christiania. 224 S.

N. A. Larsen. Fra Aaret 1814. Den norske Marine umiddelbart efter Adskillelsen. 4 Bl. + 118 S. Christiania.

C. G. Starbäck. Berättelser ur Svenska Historien. 23. Delen. Sthlm. XVIII + 769 S.

Indeholder Oscar I.s og Carl XV.s Historie.

H. v. Sybel. Kleinere historische Schriften. 3. Band. Stuttgart. 643 S.

I sin Afhandling om Napoleon III (S. 535—643) kommer Forf. S. 606—617 vidtloftig ind paa den dansk-tyske Krig 1864.

V. Hänisch. Biographie des Generals August von Goeben. Beiheft zum Militär-Wochenblatt. 1881. Heft 4—5.

Af Interesse for den anden slesvigske Krigs Historie. Smlgn. ogsaa: Zernin, August v. Goeben, i Allgem. Militär Zeitung. 56 Jhrg. No. 7—16; ogsaa særskilt, Darmstadt. 66 S.

Allgemeine deutsche Biographie. Herausgeg. von R. Frhrr. v. Liliencron und F. X. Wegele. 13—14. Band. Leipzig.

Af de i dette Bind forekommende Biografier (Holstein—Kähler) skulle vi nævne følgende: Ulrik v. d. Horst, General i den slesvig-holstenske Armee 1850, Fyrst Jaromar af Rügen, H. N. A. Jensen, slesvigsk Historieskriver, d. 1881, G. F. Jenssen-Tusch, Officer i den danske Hær, og Oversætter af talrige tyske og danske Skrifter, f. 1789, d. 1865, P. W. Jessen, Sindssygelæge i Slesvig, f. 1793, d. 1875, Johannes, Ærkebisp af Bremen 1810—16 (Jens Grand), Johan den Milde, Greve af Holsten, Johan, Greve af Hoya, f. 1529, d. 1573, Johan den Yngre, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg, f. 1545, d. 1622, Johan Adolf, Hertug af Sl.-Holst.-Gottorp, Ærkebisp i Bremen og Bisp i Lübeck, f. 1575, d. 1655, Johan Frederik, Hertug af Sl.-Holst.-Gottorp, Ærkebisp af Bremen og Bisp i Eutin, f. 1579, d. 1634, Johan Günther, Greve af Schwarzburg, f. 1532, d. 1586, Joh. Chr. Johannsen, Præst ved S. Petri Kirke i København, f. 1793, d. 1854, Justus Jonas d. Yngre, berømt Retslærd, henrettet i København 1567, E. J. Jungmann, preussisk Officer, deltog i Slaget ved Eckernförde, d. 1862, Joh. H. G. Justi, f. 1720, d. 1771, bekjendt ved sine Forslag til at opdyrke de jydskes Heder.

Svenskt biografiskt Lexikon. Ny Följd. 8. Bandet. 2—3. Häftet. Sthlm. 1880—81. S. 225—552.

Indeholder Bogstaverne P—R (Rising).

J. B. Halvorsen. Norsk Forfatterlexicon 1814—1880. 1—3. Hefte. Aabel—Bekkevold. 192 S. Christiania.

Værket, der vidner om en overordentlig Samlerflid, hører til de bedste Arbejder af denne Art, som ere udkomne i nyere Tid. Ført til Ende efter den lagte Plan vil det blive en uundværlig Haandbog for alle, der sysle med Norges nyere Litteratur og Personalhistorie. Det indeholder ogsaa Oplysninger, man ikke venter at træffe her, som naar det f. Ex. hedder (S. 12) om Jacob Aall, at et utrykt Brev fra ham viser, at han efter Udgivelsen af sine „Erindringer“ delvis forandrede sin oprindelige Anskuelse af Christian Frederik, paavirket af Jonas Collett, noget, som vil have Interesse for Læserne af Oberst Brocks Anmærkninger til disse Erindringer (ovfr. S. 426 ff.).

Red.

A. E. Eriksen. Norske studenter, Baccalaurei og magistre ved Københavns universitet i aarene 1611—1635. Indbydelsesskrift til aarseksamen ved Tromsø skole 1881. S. 1—46.

Navnene ere uddragne af Universitetsmatriklen i Konsistoriums Arkiv. Forfatteren har forsynet Fortegnelsen med biografiske Notiser.

F. Warnecke. Wappen des holsteinischen Adels im Sibmacher-schen Wappenbuch v. J. 1668, Thl. V. Der deutsche Herold. 1880. Nr. 12.

F. Max Müller. Schiller's Briefwechsel mit dem Herzog von Schleswig-Holstein-Augustenburg. Neue Briefe des Herzogs. Deutsche Rundschau. Hrsg. von Jul. Rodenberg. 8. Jhrg. 1. Heft.

Smlgn. Hist. Tidsskrift, 4. Række. V. L. 41.

Ueber Tycho de Brahe's „Neuen Stern“. Die Natur. Hrsg. v. K. Müller. N. F. 7. Jhrg. Nr. 5—6.

W. Hosäus. Herzogin Luise von Anhalt-Dessau und Friederikka Brun. Verein für Anhaltische Geschichte und Alterthumskunde. Mittheilungen. 2. Band. 9. Heft.

Aug. Sach. Asmus Jakob Carstens' Jugend- u. Lehrjahre nach urkundlichen Quellen. Halle a/S. VII + 277 S.

Passarge. Herr Petter Dasz. Ein norwegisches Literaturbild aus d. 17. Jahrh. Heidelberg 1880. 42 S.

C. Humbert. Molière und Holberg. Neue Jahrbücher f. Philologie u. Pädagogik. Hrsg. von Alfr. Fleckeisen u. H. Masius. 123. u. 124. Bd. 9—10. Heft.

E. Feuerlein. Lavater's Reise nach Kopenhagen. Im neuen Reich. Hrsg. von Wilh. Lang. 1881. No. 37.

F. Warnecke. Das Wappen des Malers Melchior Lorch (Lorich) von Jost Amman. Der deutsche Herold. 1881. Nr. 1.

J. F. Voigt. Zu den Arbeiten des Melchior Lorichs in Hamburg. Mittheilungen d. Vereins für hamburg. Gesch. 4. Jhrg. Nr. 3—5.

Gust. Richter. A. L. J. Michelsen und seine Bedeutung für die thüringische Geschichtsforschung. Zeitschr. d. Vereins f. thüring. Gesch. u. Alterthumsk. Neue Folge. II. S. 441—60.

Indeholder en Levnedbeskrivelse af den bekjendte slesvigholstenske Historieforsker.

L. v. Ahlefeld. Verzeichniss der mit der Familie „von Rantzau“ verbundenen Geschlechter. Vierteljahrsschrift für Heraldik etc. 1881. 1. Heft.

C. D. Jansen. Ueber Johann Georg Rist. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesch. XI. S. 207—227.

H. Eggers. Die Stemman und ihr Familienkreis. Vierteljahrsschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie. 1880. 3. Heft.

G. Zimmermann. Helfrich Peter Sturz. Preussische Jahrbücher. 48. Band. S. 273—306.

En Biografi af den bekjendte tyske Prosaist, der fra 1764—1771 arbejdede som Sekretær i det tyske Kancelli i Kjøbenhavn og særlig som Privatsekretær hos Hartvig Ernst Bernstorff. Smlgn. Max Koch, Helfrich Peter Sturz. München 1879 (Hist. Tidskr. V R. II. S. 478).

Oberst *N. Tidemand's* Optegnelser om sit Liv og sin Samtid i Norge og Danmark 1766—1828. Udg. ved *C. J. Anker*. 1—3. Hefte. 223 + VIII S. Christiania.

Ret mærkelige Memoirer til Oplysning især af de militære Forhold under Frederik VI, af hvilke Forf. viser sig som en skarp, noget ensidig Iagttagere. Red.

H. Pfundheller. Thorvaldsen und die Frauenkirche in Kopenhagen. 1—2. Protest. Kirchenzeitung. Hrsg. v. J. Websky. 1881. No. 29—31.

K. Th. Heigel. Aus drei Jahrhunderten. Vorträge aus der neueren deutschen Geschichte. Wien. V + 277 S.

Et af disse Foredrag behandler Thorvaldsens Forhold til Kong Ludvig I af Baiern.

Philip Joseph v. Rehfuës. Ein Lebensbild. Zeitschrift f. preuss. Gesch. u. Landeskunde. XVIII. S. 89—224.

En bekjendt tysk Romanforfatter og Professor i Bonn. Vinteren 1803—1804 opholder han sig i Rom, hvor han omgaas Thorvaldsen, som han i sin Autobiografi (S. 127 ff. smlgn. S. 192) omtaler med den største Begejstring.

Chr. Meyer. Corfitz Ulfeld und Leonore Christine von Schleswig-Holstein. Im neuen Reich. Hrsg. v. W. Lang. 1881. Nr. 29.

L. J. Vogt. Slægten Vogt i gamle Dage. Christiania. (Trykt som Manuskript.)

R. Röhricht und *H. Meisner.* Deutsche Pilgerreisen nach dem heiligen Lande. Berlin 1880. VII + 712 S.

Indeholder en Samling af Beretninger om tyske Pilegrimsrejser til Palæstina i det 14—16 Aarh. ledsagede af en historisk Indledning. S. 344, 359, 458 findes omtalt Danske, som have været Deltagere (Mogens og Sten Bilde 1502 og 1587).

H. Hildebrand. Sveriges Medeltid. Kulturhistorisk Skildring. 1. Delen. 1—3. Hæftet. Sthlm. 1879—81. 400 S.

Y. Nielsen. Træk af den norske bondestands kulturudvikling i de sidste 300 aar. Fem populære forelæsninger. 159 S. Christiania.

Nitsch. Ueber niederdeutsche Kaufgilden. Monatsbericht d. königl. preuss. Akademie d. Wissensch. zu Berlin. 1880. S. 370—403.

Eva Wigström. Skånska visor, sagor och sägner. Lund. 72 S. (Utg. af de skånska landskapens hist. och arkeologiska förening.)

Doméne. Halländska sagor, samlade bland folket. Lund. V + 155 S. (Ligesaa.)

L. Daae. Norske Bygdesagn. 1. Samling. 2. Udgave. Christiania. VIII + 243 S.

Smlgn. en Tilføjelse og Berigtigelse af Y. Nielsen i det norske Aftenblad 23 Avg. 1882.

Rod. Dareste. Les anciennes loi du Danemark. Journal des savants. 1881.

Olaf Rist. Af Danmarks Kirkehistorie i vort Aarhundrede. Trondhjem. 157 S.

V. A. Secher. Das Archivwesen im skandinavischen Norden. I—III. Abdruck aus dem IV—VI. Bande der archivalischen Zeitschrift. 13 + 13 + 32 S. München 1879—81.

P. Mitzschke. Die Staatsarchive in Kopenhagen. Correspondenzblatt deutscher Archive. III. Jhrg. Nr. 8—10.

G. v. Buchwald. Die Wachstafeln der grossen kgl. Bibliothek

zu Kopenhagen. Westpreussischer Geschichtsverein in Danzig. Zeitschrift etc. 1881. IV. u. V. Hefte.

A. Bertling. Erläuterungen und Ergebnisse der Kopenhagener Wachstafeln. Ibid. 1881. IV. u. V. Hefte.

Aug. W. Franks. On two manuscript Psalters in the collection of William Bragge. Archaeologia. Vol. XLVI. S. 241—48. London.

Det ene af de her nævnte Manuskripter er et dansk Psalterium, som synes at have tilhørt Hvideslægten i det 12te og 13de Aarhundrede. Senere er det kommet til Hamburg, hvor de gamle Optegnelser ere blevne udraderede, dog ikke mere, end at det er lykkedes Udgiveren at bringe dem for Lyset igjen. De findes trykte her med historisk-biografiske Oplysninger af Udgiveren.

M. Posselt. Die Bibliothek Heinrich Rantzau's. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesch. XI. S. 69—123.

Forfatteren giver en Beskrivelse af Breitenburg Slot og søger at hævde, at Henrik Rantzaus 6,300 Bind store Bibliothek er gaaet fuldstændig tilgrunde, da de Kejserslige 1627 indtog Slotet.

F. Posselt. Die kirchliche Kunst in Schleswig-Holstein. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesch. XI. S. 251—339.

J. B. Löffler. Die Kirchen zu Altenkirchen und Schaprade auf Rügen. Uebersetzt von G. von Rosen. Baltische Studien. 31. Jhrg. S. 211—230.

Fr. Rickmann. Die Domkirche zu Ratzeburg in geschichtlicher, architectonischer und monumentaler Beziehung. Ratzeburg. 72 S.

E. von Nottbeck. Siegel aus dem Revaler Rathsarchiv nebst Sammlung von Wappen der Revaler Rathsfamilien. Lübeck 1880. 62 S. 4°. 21 Tavler.

Heri findes Afbildninger af de danske Kongesegl fra Christoffer I til Valdemar Atterdag.

S. Bergsøe. Dänische Mittelaltermünzen des elften Jahrhunderts. Zeitschrift f. Numismatik. Red. von A. v. Sallet. 8. Bd. 4. Heft.

C. F. Herbst. Einige bisher unbekannte norwegische Münzen des Mittelalters. Numismat.-sphrag. Anzeiger. Münzforscher-Verein zu Hannover. 12. Jhrg. Nr. 1—2.